

Berlin. — Göring marsall. a négy éves terv biztos, újabb rendeletet adott ki, mely szerint az összes német polgárok és idegenek, akik nem állnak nemzetközi jogi védelem alatt, kényszermunkára rendelhetők...

Vasár. — A vassói kormányparti sajtó jelentése szerint megőrték az összes intézkedések, hogy a Németországból kiűzött és Zbaszinban összezsúfolt lengyel zsidók táborát március 31-ig likvidálják.

London. — A Society for the Protection of Science and Learning által a menekült tudósok bevándoroltatásának céljából a londoni egyetem elnöke...

Páris. — 1938 november 12-én kiadott dekrétum értelmében Rieucros helységben gyűjtőtábor létesítettek azon idegenek számára, akik nem engedelmessékedtek a kiutasítási parancsnak és a közrend és közbiztonság érdekében ellenőrzésnek...

Szofia. — Egy Németországból elűzött zsidó, névszerint R. Bloch, akit az ország elhagyására szólított fel a szófiai rendőrség, szállodai szobájában megmérgezte magát...

Jeruzsálem. — Január 24-ig 7 millió 4697 láda narancsot exportáltak Palesztinából ebben a szezonban. Haifából 3 millió 503 ezer 513 ládát indítottak el...

Princeton. — Fényes ünnepség volt a napokban Princetonban, Einstein professzor házában, ahol Einstein professzor személyesen nyújtotta át Thomas Mannak, a világhírű Nobel-díjas német írónak...

Newyork. — H. Lehman, Newyork állam kormányzója, kijelentette, hogy a maga részéről a legmesszebbmenő támogatásban részesül a newyorki világlégió felállításának Palesztina-pavillonjában...

SCHÖNFELD BENJAMIN ERMIHÁLYFALVAI FŐRABBI HALÁLA. Schönfeld Benjámint főrabbi 67 éves korában agyvérzésben meghalt. Halála osztatlan részvéttel váltott ki és temetésén a református és katolikus egyházak papjai is megjelentek...

ALAPOS INDOK. Egy bucaresti vendéglőben egy ur meafigyelt, hogy egyik távolabbi asztalnál a pincér időközönként felkelt egy alvó vendéget. Mikor az már négyeszer-öttször megemlésködött, nem állja meg, hogy rá ne szóljon a pincérre: — Ugyan mit kintlódik azzal az emberrel, miért nem dobja ki? — Nem érdekel. En nem zsidót akarok benni, hanem cipőt.

MAI GYERMEK. A fiatalság szeretszéd, az új zsidótörvény is kedvezni akar azoknak, akik ki akarnak vándorolni, sok fiatalembert eloisz a jó szél erre, arra. Egy öregasszony, akinek két fia van már kinn külföldön, szomorúan sóhajt fel: — Ja, heutzutage werden aus den Kindern Briefe.

MI JOBB? A chederben az egyik talmudot tanuló ifjú tanulás közben ezt a kérdést intézi a rabbihoz: — Mi jobb, ha a borba vizet öntünk, vagy ha a vízbe bort öntünk? — A fogas kérdésen a rabbi gondolkodik egy kicsit, aztán így szól: — Jobb, ha vízbe bort öntünk.

CSAK ADDIG. Egy kisvárosi rabbi igen nagy szegénységben él, de olyan büszke volt, hogy senkitől sem akart ajándékot elfogadni. Egyszer a felesége szemrehányást tett neki: — Nézd, az emberek segítséget akarnak rajtunk és te minden segítséget visszautasítasz.

NINCSEMMI OK. Férj és feleség folyton cipőkdak, végül is elhatározták, hogy párná fognak. Elmentek a rabbihoz, hogy ezt bejelentésük. A rabbi megkérdezte a férjtől: — A rabbi megkérdezte a férjtől: — Mi a kivánságod, fiam? — El akarok tőle valni.

BUN DE IMPRIMAT. — ORTH. KÖSER KONYHAMAT Braszov, Str. Regele Carol (Kapu ucca) 38. sz. alá helyeztem át Korona kávéház mellett. Káhány restaurant.

— 100.000 dolláros adomány a héber kultúra elősegítésére. (Cleveland) A „Histadrut Ivrit” tizenkilencedik évi konferenciája elhatározta, hogy százezer dollárt fog gyűjteni azzal a céllal, hogy a héber kultúra fejlődését elősegítse az Egyesült Államokban.

— HAZTELKEK ELADÓK a nagyváradi új szénapiac mellett olcsó áron. Cim a kiadóban.

KENYÁBA. Egy emigráns megérkezik Kenyába és rögtön megszólít egy bennszülöttet: — Mondja, hol van itt a sóhipatal? — Az mire kell? — kérdi a bennszülött. — Hátha panaszkodni akarok...

Ugyancsak egy emigráns történet. Az egyik falusi szatmár már pár hónapja Kenyában van, megérkezik nemskóra konkurrensé is. — Hogy vagy? — kérdi az ujonnan érkezett. — Jól. — És miből élsz? — A négereket megtanítottam rómnizni.

Ugyancsak egy emigráns történet. Az egyik falusi szatmár már pár hónapja Kenyában van, megérkezik nemskóra konkurrensé is. — Hogy vagy? — kérdi az ujonnan érkezett. — Jól. — És miből élsz? — A négereket megtanítottam rómnizni.

Ugyancsak egy emigráns történet. Az egyik falusi szatmár már pár hónapja Kenyában van, megérkezik nemskóra konkurrensé is. — Hogy vagy? — kérdi az ujonnan érkezett. — Jól. — És miből élsz? — A négereket megtanítottam rómnizni.

Ugyancsak egy emigráns történet. Az egyik falusi szatmár már pár hónapja Kenyában van, megérkezik nemskóra konkurrensé is. — Hogy vagy? — kérdi az ujonnan érkezett. — Jól. — És miből élsz? — A négereket megtanítottam rómnizni.

Ugyancsak egy emigráns történet. Az egyik falusi szatmár már pár hónapja Kenyában van, megérkezik nemskóra konkurrensé is. — Hogy vagy? — kérdi az ujonnan érkezett. — Jól. — És miből élsz? — A négereket megtanítottam rómnizni.

Ugyancsak egy emigráns történet. Az egyik falusi szatmár már pár hónapja Kenyában van, megérkezik nemskóra konkurrensé is. — Hogy vagy? — kérdi az ujonnan érkezett. — Jól. — És miből élsz? — A négereket megtanítottam rómnizni.

Ugyancsak egy emigráns történet. Az egyik falusi szatmár már pár hónapja Kenyában van, megérkezik nemskóra konkurrensé is. — Hogy vagy? — kérdi az ujonnan érkezett. — Jól. — És miből élsz? — A négereket megtanítottam rómnizni.

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor REVISTA EVREIASCĂ Redactor responsabil: Leitner Zoltán

MIRON CRISTEA

Miron Cristea, Románia pátriarka miniszterelnöke hátfőn éjjel hetvenegyes éves korában elhunyt. A háború utáni Románia politikai történelmében Bratianu Ionel és I. C.

Duca után Miron Cristea személyében a harmadik aktív miniszterelnök távozik el az élők sorából. Nem egészen három héttel ezelőtt utazt el az országból, hogy egy éves megfeszített munka fáradsalmait pihenje ki a francia tengerparton.

Miron Cristea történelmi egyéniség volt. A pátriarkák bölcsesége, a tudós tudományossága és a politikus nagyvonalúsága egyesült benne. Szerette a népet, melyhez mély kötelek fűzték, talán azért, mert maga is a nép sorából került ki és felvitte a legdiszesebb méltóságokig.

Miron Cristea az ujkori román történelem egyik legmarkánsabb alakja távozik az élők sorából. Az utolsó esztendőben volt politikai szerepével különösképen beirta nevével az ország történelmébe. Egy esztendővel ezelőtt, amikor az uralkodó véget vetett a politikai harcoknak, felfüggesztette a politikai pártok működését, az új kormányzati rendszer élére Miron Cristeát, az ortodox egyház patriarkáját hívta meg.

ezelőtt, amikor az uralkodó véget vetett a politikai harcoknak, felfüggesztette a politikai pártok működését, az új kormányzati rendszer élére Miron Cristeát, az ortodox egyház patriarkáját hívta meg. Miron patriarka teljes tekintéllyel és autoritással vállalta a miniszterelnökséget és az utóbbi idők legnehezebb periódusában az új rendszer első esztendőjében ott állott a kormányzat élén. A belső rendcsinálás, a felforgató törekvések lefékezése mögött az őz patriarka szelíd mérséklete és nagy autoritása állott.

Öfelségének, a királynak nemcsak első tanácsadója volt, hanem a lelkek forrását, a népkarát inkarnációját látta benne. Három éven át tagja volt a régensválasztó tanácsnak és mint ilyen, korlátlan hatalom volt a kezében, de ama hatalmasok közé tartozott, akik soha vissza nem élnek a bizalommal.

Jelenlegi miniszterelnöki tevékenysége nem terjedt ki szélesebb körű adminisztrációs munkára. Csak a legfelsőbb irányító és tanácsadó szerepét tartotta fenn magának és egy harcokban, megpróbáltatásokban és sikerekben gazdag élet tapasztalatait helyezte a kormányzat serpenyőjébe.

Miron Cristea tünneményes karriert futott be. Mint egyszerű földműves szülők gyermeke, Toplica környékéről származott el. A papi pályára ranglétráin gyorsan emelkedett, az egyesülés idején, mint karánsebesi püspök aktív részt vett az erdélyi románység harciban. A háború után adminisztratív terepen teljesen önállóvá lett és dogmatikus kérdésekben is csaknem független ortodox egyház első patriarkájává választották. A sors akarata volt az, hogy a patriarka nem maradhatott meg az egyházi tevékenység keretei között. Ifjúsága idején az erdélyi románység politikai harcaiban vett részt. Az egyesülés után az uralkodó mindig kikérte véleményét, 1927 és 1930 közötti időben a régensválasztó tanács tagja volt a restaurációs, Melyesleges nemzeti erőt fűtötte át minden tevékenységét és emelte őt a román nemzet legnagyobb fia közé. Az egész ország osztatlanul és mély megilletődéssel áll a nagy férfiú raavata előtt. A kormány nemzeti gyászt rendelt el és Miron Cristeát a nemzet halottjának nyilvánította, akit az ezt megillető pompával fognak az egész ország részvételével mellett utolsó útjára kísérsi. Románia nagy férfija, Miron Cristea miniszterelnök eltávozott a magasságok birodalmába, miután nagy földi hivatását betöltötte.

Miron Cristea élete és pályája

Miron Cristea 1868 július 18-án született derék román gazdacsalád fiaként Toplița-Románia községben. Már kora ifjúságától a papi hivatásnak szentelte életét. Bistrián végzte elemi iskoláit, ugyanott a száz gimnáziumba járt, majd a nasaudi liceumba ment, ahol egyidejűleg végzte tanulmányait Gh. Cosbuc is. A gimnáziumban öt választották meg a „Virtus Romana Rediviva” önképzőkör elnökévé. Az érettségét 1887-ben tette le és beiratkozott a nagyszabasi teológiára, amelynek elvégzése után 1890-ben neveztek ki tanítónak. Ugyanezen időtől kezdve munkatársa volt a Telegraful Román című lapnak. A következő évben a mitropolia Budapestre küldte irodalmat és bölcseletet tanulni. Miron Cristea itt kezdte meg harcát a románágért. Munkatársa volt a Dreptatea, Telegraful Román, Gazeta Transilvaniei és más lapoknak is, titkára a Petru Maior társaságnak. A memorandum-per idejében 12 társával kiáltványt szerkesztett, melyben arra tette a román parasztokat, minél nagyobb számban vegyenek részt a per tárgyalásán. Még ebben az évben (1894) nagyszámú erdélyi diákkal résztvevett a constantjai diákkongresszuson. 1895 május 18-án avatták a modern filozófia doktorává Eminescu életéről és művéről szóló tézise alapján. Visszatér Nagyszabasi megyébe, ahol élénk publicisztikai tevékenységet fejtett ki. 1895 július 1-én kinevezték a konzisztórium titkárává és Budapestre küldték bizonyos egyházi ügyek elintézésére. 1898-ban a Telegraful Román igazgatójává nevezték ki. 1902 áprilisában konzisztórium elnökké választották meg, június 25-án az Arad melletti Hodos-Bedrag kolostorban szerzetessé avatták és ekkor vette fel a Miron nevet. 1909 december 4-én Karánsebes püspökévé választották, 1918 december 1-én résztvevett a gyulafehérvári nagygyűlésen, majd Hossu püspökkel és Vasile Goldissal és Vaida-Voevoddal Bucurestibe megy az egyesülés okmányának aláírására. 1919 december 31-én Románia metropolitájává választották. 1925-ben Al. Lapedatu javaslatára a parlament patriarka rangra emelte. Egyik tagja volt a régensválasztó tanácsnak és 1938 február 19-én az új rezsim miniszterelnökévé neveztek ki.

EGY SORSJEGY GHEORGHE STĂNOIU TOL GAZDAGGA TESZII! ALI AMI SORSJATEL

Otszáz szerencsétlen danzigi zsidó menekült utazott át Románián

A román kormányról nyugodtan írhatjuk, hogy a legtoleránsabb abból a szempontból, hogy átengedi a menekülteket, akik tovább utaznak hogy a pokolból, amelyet nekik ma Németország jelent, egy nyugodtabb helyre kerüljenek ebben a kegyetlen világban. De nemcsak Németország lett a zsidóság pokla, hanem a Népszövetség által garantált Danzig is, amelyet hiába deklaráltak szabad városnak, ma már nem „szabad”, mert átöleli a barna polip és legelőször a zsidókat akarja kiirtani onnan. Epen a napokban terjedt el a híre annak, hogy a londoni rádió szerint 500 danzigi zsidó teherautóra tettek a nemzeti szocialista hűlignok és nem tudják, mi lett velük.

Nem tudjuk, hogy nem-e ezek azok 500-an, akik ma már Constanzaban várják, hogy tovább menjenek, lehetőleg Palesztina felé. Ha így van, akkor még a rossz közül a jobbikat, mert közsa hírek arról is szólanak, hogy egyenesen a tenger habjainak irányították ezeket a szerencsétleneket.

Ma már a Fekete tenger kikötőjében vannak, de közben átutaztak Erdélyen és az ókralyságon és a zsidóság mindenütt a legmelegebben fogadta a szerencsétleneket. Így legelőször Aradon mentek át, amely városnak zsidóságát most már másodszor mutatta meg, hogy van zivve és tud áldozni, amikor szerencsétlen zsidó testvérek tragédiájáról van szó.

Budapestről jelezték Lakatos Aladár bankigazgató hitközségi elnöknek, hogy 8 kocsiból álló szerelvény elindult Budapestről és estére megérkeznek Aradra. Azonnal híre ment az aradi hitközség körében a szomorú híreket és az egyéni akciókon kívül a 2 aradi hitközség vezetőiből, a zsidó nőegyletek Dan Oszkárnéval, Grosz Józsefnél és Hirschler Józsefnél segélybizottságot létesítettek, és alig néhány óra alatt 500 kiló kenyér, sajt, tojás, szalám, szardínia, husmenü halmozódott fel a pályaudvaron.

Sokszáz ember gyűlt össze a pályaudvaron és mindenki látni akarta a szenvedő zsidó testvéreket. Ahogy megjött a vonat, azonnal megindultak a fiatalok és elhalmozták a zsidókat kosarakkal teli élelmiszerekkel. Sok orvos is megjelent, hogy ha segíteni kell, akkor rögtön kéznél legyenek. Gyógyszerekkel, kötszerekkel, injekciókkal, fájdalomcsillapítókkal felszerelten jelentek meg, de szerencsére csak kevés esetben kellett igénybe venni a jószívű zsidó orvosok segítségét.

A vonat beérkezte után néhány percre, amikor látták a páratlanul meleg fogadtatást, egy menekült megjelent a lépcsőkön és harsány hangon elmondta, hogy megnyírták a zsidókat a szerelvényen és a megnyírtakozása. Ott voltak Lakatos Aladár nyug. szertartású hitközségi elnök, Scharstein Jakab, az ort. hitközség elnöke, Raab Zoltán főjegyző, Friedmann Gyula, Fischer Antal és a többiek.

Minden egyes embernek tragédiája van. Nagy családi tragédiája, hiszen mindnek rendes egzisztenciája volt, de menni kellett, mert azzal lenyeggették meg őket, hogyha nem távoznak, akkor koncentrációs táborba kerülnek. Az utasok közül 250 danzigi volt és 250 lengyel menekült, akiknek nincs házuk. Jómódu gyárosok, nagykereskedők voltak még néhány héttel ezelőtt, most már könyöradományokra szorulnak. És ami a legnagyobb baj, hogy 12 évnél fiatalabb és 65 évnél idősebb hozzátartozókat ott kellett hagyniuk. Micsoda fájdalom lehetett szülőknél gyermekeket és gyermekeknek szülőket otthagyni! Így kívánja a barbariz-

mus és féktelen kegyetlenség. Kényszereladást kellett rendezzenek és mindent úgy szólván ingyen odadobni a rablóknak és kegyetlen banditáknak. Értéktárgyaikat sem vihették magukkal, hanem szabad prédaként hagytak ott mindent. Pusztá életüket mentették csak, mert nem akartak a koncentrációs tábor rémségeivel megismerkedni. Inkább menni a bizonytalanságba, szenvedni, kínlódni, de nem látni többé kínzókat és kirablókat képet. Szerencsétlen ötszázak és jönnek még az újabb transzportok. Ilyen tragédiát még alig látott a világ. És az emberek lelkiismerete alszik. Legalább hagyják elvinni vagyonuk egy részét, legalább családot ne szakítanának el egymástól. Ha van sorsigazság, akkor ezeknek a kintzónak kellene így végigvonulni a világon, a nagy bizonytalanság felé. Hisszük, hogy még erre is sor kerül. Addig pedig támogatni kell őket, ahogy az aradi zsidóság megmutatta jószívét és a többi erdélyi zsidó közület, ahol ez a vonat keresztülhaladt.

Utirány Palesztina. Legalább oda juthatnának nyugodtan és rendben. De oda is milyen körülményesen, milyen nehezen. De reméljük, hogy nyugodtabb világba és minél hamarabb jutnak oda, a zsidóság jobbik felének segítségével.

Meghalt Gaster Mózes a Londonban élő romániai származású világhírű filológus

London. Egy ismert név, nagy tudós szállt sírba 84 éves korában az auloi fővárosban. Szószólója és a román zsidóság angliai mentora, akinek szava mindenkor meghallgatásra talált, amikor zsidó ügyért szállott síkra. Nagy tudós volt, egyike a zsidó tudományos világ kiválóinak.

Gaster Mózes 1856-ban született Bucuresztben. Tanulmányait a breslaui teológiai semináriumban végezte és 1882-ben a román nyelv és irodalom lektora lett a bukaresti egyetemen. 1885-ben az akkori viszonyok miatt különösen azért, mert erősen hangon lépett fel a zsidógyűlölet ellen, Angliába ment, ahol az oxfordi egyetemen a szláv nyelvek előadója lett. 1887-ben a spanyolportugál hitközség chachamja lett Londonban, amely tisztséget 1925-ban bekövetkezett nyugdíjazásáig töltötte be. Gaster tudományos és irodalmi tevékenysége rendkívül sokoldalú volt. Rendkívül sok történelmi és filológiai munkát írt, különösen Románia történelmével foglalkozott sokat, azonkívül a román nyelvről és irodalomról. A zsidó tudomány terén is sokat alkotott, mint folklorista és ebben a tudományágban az első között volt, akik ezt művelték.

Megjelent művei közül néhány, mint alapvető munka ismeretes. Így az 1887-ben megjelent „Jewish Folk-Lore in the Middle Ages, azonkívül „The Apocalypse of Amram from the Roman Text” és még rendkívül sok műve. Ezenkívül sok liturgikus könyvet adott ki román és angol nyelven. Gaster kiváló és nagy szerepet játszott az angol közéletben és zsidó körökben abszolút tekintélynek örvendett. Már kezdetül fogva tagja volt a „Chibat Cion” mozgalomnak és amikor Teodor Herzl 1896-ban Angliába ment, ő készítette elő ottani fogadtatását és a Chovév Cion körökkel való kapcsolatainak felvételét. Amikor megalakult a Jewish Colonial Trust, annak megalakulása körül is nagy érdemei

Erdélyiek figyelmébe!

DROGUERIA CARAIMAN
BUCUREȘTI
Academiei 1 colț cu Str. Deamnei
Tel. 345.80

Raktáron tartja az összes bel- és külföldi gyógyszer-különlegességeket, injekciókat, valamint az összes illatszert és kozmetikai cikkeket. Nagy választék Houbigant, Caron, Chanel, Michel, Guerlin, Patou, Groie, stb. gyártmányokban.

Kérem kirakatalmat megtekinteni és mérsékelt árainról vételekötözletesség nélkül meggyőződni

SALAMON MÓR
gyógyszerész
DROGUERIA CARAIMAN

vannak. Több ízben elnöke volt az angliai cionista szervezetnek és számos cionista kongresszus elnökségében is szerepelt.

Részvett abban a bizottságban is, amely a világháború idején a Balfour deklarációért harcolt Weizmannal és Sokolov-al, együtt. Halála általános mély részvételt keltett az egész zsidóvilágban. A romániai zsidóságnak is nagy halottja Gaster Mózes, akinek emléket itt is örökké megőrzi majd a román tudományos világ, amelyért annyit dolgozott és Románia zsidósága is, amelyért annyit küzdött.

A huszonegyedik cionista világgkongresszus

ebben az évben össze fog ülni olyan súlyos időkben, amilyenre a cionista történelemben példa nem volt. A cionista világgkongresszusnak annyi ereje lesz, amennyi sékelt adnak el, mert minél több a sékelfizető, annál több ember nevében beszélhetnek azok a férfiak, akik Palesztina felépítéséért harcolnak. Az erdélyi cionizmusnak a Zsidó Nemzeti Szövetségbe tömörült tényezői az ezúti sékelakció megkezdésekor felhívják a zsidóság figyelmét arra, hogy váltsák meg sékeljeiket, mert a sékel a cionista mozgalom belépőjegye, a zsidó nép képviseletének erkölcsi és eszmei jelképe. A cionista világgkongresszus, amely ebben az évben összeül, olyan feladatok előtt áll, amelyet megoldani csak a legnagyobb nehézségek árán lehet. Ezért lényeges és fontos, hogy a sékelfizetők felsorakozzanak és Erdély zsidóságának kötelessége, hogy minél több sékelt kiváltsion.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucuresztben

KATZ orth. restaurant
kóser
BUCUREȘTI, STR. CĂROI 32. I. emelet

— ELJEGYZÉS. — Lampel Mancika (Oradea) és Krémér Ferenc (Săuca) jegyesek. (M. k. é. h.)

Pacelli biboros az új pápa

Felszállt a fehér füst a Vatikánban és ez azt jelenti, hogy „habemus papam”, vagyis van már új pápája a világnak. Tekintettel arra, hogy ma minden egyes problémának szoros kapcsolata van a zsidósággal is, nekünk sem közömbös, hogy ki az, aki a katolikus világ ügyeit vezetni fogja. Csülörtökön az elmúlt héten megtörtént a választás. Pacelli Eugenio lett az új pápa, aki XII. Pius néven lesz a katolikus egyház legfőbb feje és földi helytartója. Kilenc évig a régi pápa mellett működött mint vatikáni államtitkár és ez idő alatt páralan diplomáciai ügyességgel és rátermettséggel tett tanúságot. Nekünk zsidóknak nincs és nem is lehet kritikánk hangok egy tollunk ennyire idegen tervszám, de ha mégis megmondjuk, akkor leszégekük, hogy ma, amikor ennyire forr a világ, nagyon értékes segítséget kaptak azok az erők, amelyek a világéke megvédése körül évek óta oly sokat fáradoznak. Nem jött egy harcias pápa, mert hiszen a 64 éves új pápa, ereje teljében, mindenkor segítőtje volt a nemrég elhunyt, sokszor betegeskedő, öreg pápának. Azok a békeszózatok minden valószínűség szerint Pacellitól származtak, aki most folytatni fogja azt, amit az elhunyt pápa félbehagyott.

Már az is jó jel, hogy az új pápa XII. Pius néven fogja vezetni tovább egyházát és ebben kidomborítja azt, hogy az elhunyt szellemében fog tovább dolgozni. Ez pedig nem más: mint a béke hirdetése és minden fajimoszt, gyűlölet elvetése és megbélyegzése.

Pacelli biboros mint XII. Pius, úgy véljük, felemeli majd nagy szavát a zsidók érdekében is, amikor a szorongatott zsidóság ennek a hatalmas szónak elhangzását várhatja. A régi szellemet fogja hűvezni az új pápa és most, amikor annyi ellenségünk van, most, amikor annyi sok rosszat mondának ránk, a keresztény világ fejének, keresztényi szellemben való megnyilatkozása sokszorosan fontos. Az új pápa legyen az emberi kiengesztelődés apostola, amilyen volt a nemrég elhunyt nagy pápa, XI Pius is.

A zsidó pápa

Sokáig élt a hit, hogy egy zsidó pápai trónra emelkedett, hogy előtte királyok és fejedelmek hódoltak és ő ennek ellenére sohasem feledkezett meg zsidó voltáról, hanem azt nyíltan vallotta. Ki volt ez a rendkívül egyéniség? A legenda mögött mindig van történelmi valóság. Különböző korokban három híres rabbit tartottak a zsidó pápa édesapjának. A mainzi rabbi Simeon ben Isákot, a barcelonai híres rabbi Salomon ben Anderebt és a babilonai halachistát, rabbi Simeon Kavarrát. A két utóbbi tekintetében csak vakmerő képzelődés teremtette meg a legendát, az elsőől azonban fennmaradt az újví himnusz, melyet állítólag maga rabbi Simeon írt és amely Elkanaan nevű fiának elítéléséről szól.

Simeon ben Isák a XI. század első felében előjárója volt a mainzi zsidó hitközségnek. Igen gazdag volt és nagy jöltevé, aki fejedelmeknél és királyoknál gyakran és nagy eredménnyel járt közben hittestvérei érdekében. Halála után hosszú ideig a mainzi nagy zsinagógában szombatontként ímadt mondták „Rabbi Simeon Hagadol” emlékére, aki hitközségért működött és rossz törvényeket megakadályozott.” Simeon nemcsak nyilvánági férfi volt, de mély jámborság is díszítette, így érde-

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות

זמן חירותנו.

אי די סעג פון אונזער נרויסען פסח הערשט איבעראל א שאראקע פרייד מיט פער נינגען פערזאמעלט זיך די נאנצע פאמיליע כ"י די סדרים אויך מען לויפט פיעל דעם נישטען נענטס אונד דעם פיינעם נעשטאק פון די שפייזען. די הויפער ווייסט אפער. דאס אידר שאראקען ערפאלט מיט דער קאךקונסט האט וי הויפטעליך צו פערדאקען צערעס. צערעס: דאס 100%-טיגע פלאנצען-פעסט איז נאראטיבס פשר לתנ הפסח אונד אהנע דעם פעסט קאן זיך קיינע איינציגע פשרה קוככע ניכט פנענערן. עס פערשיינערט דעם נעשטאק אויך די נארהראפטינקייט פון אלע שפייזען אונד זענען נליך לייכט צום פערדרייען פאר יונג אונד אלט.

צערעס
איזט א 100%-טיגע פלאנצען-פעסט.

messé vált a „Nagy Simeon” névre. Irt egy könyvet a Talmudról, melyet „Jessod” néven ismernek, azonkívül több liturgiai költeménynek a szerzője.

Rabbi Simeon napjában a mainzi zsidók több válságot szenvedtek át, miután II. Henrik zsidógyűlöletének szabad utat nyitott. Egy törvény elrendelte, hogy minden zsidónak meg kell keresztelkednie, aki pedig ezt megtagadta, azt ki kell üzni. Abban az időben az antiszemita kedvelt módszerhez tartozott az is, hogy kisdéceket elraboltak és ezeket azután keresztényeknek nevezték. Rabbi Simeon maga is áldozata lett ennek a rettenetes szokásnak. Elkanaan nevű reményteljes és okos fiát elrabolták, átadták az egyháznak és kolostorban nevelték. Rendkívül tehetséges volt az ifjú és az érseki székig emelkedett. A végén pápa lett belőle, András néven. Származásának titkát megőrizte szívében. De hogyan oltatható ki nyugtalanító vágyódását? Hosszu időn át töprengt ezen. Tudta, hogy etyja még életben van. Vajlon láthatja-e még valaha? Meg akarta neki mondani, hogy fia még életben van és keresztényi vallása ellenére, lelke legmélyén megmaradt zsidónak, a leghőbb vágya pedig az, hogy nyíltan is szakíthasson merntani hitével és visszatérhessen az ősk vallásához.

Tervet eszelt ki. Fel fogja szólítani a mainzi érseket, rendezzen egy kis zsidóüldözést. A mainzi

zsidók erre rögtön küldöttséget fogtak menesztetni a pápához, hogy segítséget kérjenek. És vajlon ki vezethető a küldöttséget más, mint édesapja, a község feje?

Ahogy elgondolta, úgy cselekedett. Mikor a római zsidók meghallották, hogy Mainzban küldöttség jön, mert ott pápai rendelte zsidóüldözést tört ki, nem is akarták elbánni. Hiszen a pápa olyan lángoló tisztelője volt a héber irodalomnak és legbensőbb barátai között annyit volt a zsidó? Sohasem éltek a zsidók boldogabban Rómában, mint András pápa alatt.

Mikor a küldöttség a pápa fogadótermébe belépett, rögtön megismerte az édesapját. Apja térédborult előtte és védelmet kért hitközsége részére. Erre a pápa felkérte a jelenlevőket, hogy hagyják éli a termet, mert egyedül akar maradni Rabbi Simeonnal.

Különböző változatok szólnak arról, hogy a pápa milyen módon fedte azután fel igazi nevét és származását. Egyesek úgy mondják el, hogy a pápa azonnal feltette magát. Egy másik változat szerint a pápa egy sakk-játszmat ajánlott fel a rabbinak, aki játék közben arról ismert fel a fiát, hogy az első kezén különös anyajegy volt. A további fejlemények is különbözők formában maradtak fenn. Van egy változat, mely szerint a pápa egybechíva

Isten veled Budapest

Előbb elbucszunk Berlinből. Bezárultak a kapuk. Azután elváltunk, könnyes szemmel Bécsből is. Eltekintve a német zsidók iragédjától, nekünk is voltak emlékeink a szép burgundi városoktól. De azt hittük, hogy a Lajtan innentől még lesz örömiünk és találkozsunk.

De most már bucsuzunk kell Budapesttől is. Megjelent egy rendelet, amely szerint külügyminiszeri engedéllyel lehet csak vízumot kapni romániai zsidóknak is, ha magyar földre akarnak lépni. Ezzel kapcsolatban meg kell mondjuk, hogy mi, akik ismerjük a zsidók beállított-ságát és felfogását, úgy látjuk, hogy gondolkodni itt nálunk arra, hogy elfussanak Ausztráliába vagy Kanadába. — Palesztináról nem is beszélünk — de esetleg még Rodéziába, Tanganikába, vagy Uj-Guineába. De most menni Magyarországra? Most „beszítárogatni” oda, ahol még az ott született és ottlők zsidók atól is kicsuszik a talaj? Most, amikor oly szigorú a megelkeltés és megnehezült, nagyon megnehezült az ideg járása felettünk akkor nem hinnék, hogy akadna egyetlen erdélyi zsidó is, aki oda akarna menni, hogy kenyeret keressen, vagy, hogy letelepedjen. Azt még el tudjuk képzelni, hogy néhány gazdag zsidóbarátság pénzét menne költeni Budapestre, mert elcsúgy vannak még olyanok, akiknek nincs nagyobb gondjuk, mint a tavaszi díval, de ezek csak hasznos jelentenek Magyarországnak, mert pénzt költenek ott. De miért ne mulasszanak el minden, ami az ország érdekében van? Az elfogultság, a szűk látókörűség olyan méreteket öltött, hogy most már nem engedik be a zsidókat — pénzt költeni.

Revalljuk, zsidó etnikai szempontból mi örvendünk is ennek. Ezentul tehát nem fogunk menni a jómódú zsidók „egy kicsit szórakozni” Budapestre. Majd megerzik ezt a dunaparti meg a közruti szállodák, majd megerzi a magyar ipar és kereskedelem (vagy ezzel is ártani akartak a „zsidó” iparnak és kereskedelemnek?), de a gyűlölet olyan fokra hágott, hogy már nem is gondolkozunk praktikusan.

Mi is tudott volna örömet szerezni a pesti helyzet egy erdélyi zsidóknak? Hallgatni a zsidó nyomorúságot? Együtt sírni a zsidók szerencsétlenségével és olvasni a pesti lapokban a második törvényjavaslalt parlamenti tárgyalását? Oh, nem öröm ez, hanem öröm. Keserű öröm és nem is nagy „áték”, ha most nem lehet menni Budapestre. Önnaqnak ellen cselekszenek a hivatalok akkor, amikor hiúlják a zsidókat Magyarországról. Sajnáljuk a magyarországi zsidó

testoérket és nem tagadjuk, sajnáljuk a szép Budapestet is. Nekünk zsidóknak egyébből sem áll életünk, mint bucsuzásból. Most bucsuzunk Budapesttől is. Isten veled Budapest!

A lengyelek ellentéte a németekkel

Érik már, érik már a cseresznye. Emlekszünk ugyebár, hogy néhány évvel ezelőtt kicsoda örök szerelmét esküdtek egymásnak a németek és lengyelek. Beck lengyel külügyminiszter úgy járt Berlinbe, mint más ember az otthonába. Milyen jóba is voltak! Azt hitte volna minden laikus ember, hogy ez így fog tartani örökké. De nem tartott örökké. Sőt még sokáig sem. Mert kiderült, hogy súlyos és lényeges ellentétek vannak közöttük. Például Danzig. Például a nagy-ukrajnai „alom”, amely el akarja venni tőlük országuk felét. Tehát örök ellenség, ami néhány évig el volt látványos. De most kiderült és a lengyel diákok már tüntetnek is. Mar kizárják a német diákokat az egyetemokről. Mar Ciano gróf varsói látogatásakor is ordította a tömeg: le a németekkel, le Hitlerrel!

Eszünkbe jut a tréfa, amelyben a zsidók azt mondják minden hírné: „Jó lesz ez nekünk zsidóknak?” Itt kérdjük, jó lesz ez nekünk? Ne tagadjuk — jó kell legyen. Nem lesznek ugyan a lengyelek kevésbé antiszemita, de azért mégis valahogy jobb, ha nincsenek a hitlerék farszaján. Az kétségtelen, hogy a világ obredezni kezd. Már valahogy nincs meg a végtelen tekintély, amelyet a komizság és oroszok jellemez. Egy kissé halkabbak lettek a „tótálisok”. Egy kicsit a csillagos lobogó suhintott Mussolini felé és most már az is kiderült, hogy az a bizonyos francia-angol-amerikai felleggyőzés sem őrös íjesztés, hanem homoly alapja van. Nem lehet a demokráciákkal packázni, mert felbredtek. München óta sok minden megváltozott. Nem olyan lenyűgöző a „főlény”. És ezért lép fel a lengyel is és nem tekint mint büvölt kigyó idomítójára — Berlinre. Egy kissé megszabadult már ettől és meri hallatni hangját.

Mi zsidók örövendünk ennek a pálfordulásnak. Mert a mi európai életünk — valljuk be — attól függ, hogy a totális államok, vagy a demokrácia van-e főlényben. A fák nem nőnek az égig és mi hisszük azt, hogy ezek a fák is letörnek, az első nagyobb vil-

láncsapásra. Egy ilyen villámcsapás, a varsói fel is. Csak tartson sokáig...

Megállott a mentőautó

Egy fiatalasszony beteg lett Nagypáradon. Orvosi konzilium jött össze betegségéről. Diagnózis: súlyos műtét előtt áll, legjobb lesz megoperálni valamelyik pesti professzorral. De nincsen vízum.

A nagybeteg felteszik a mentőautóra és kiérnek Biharkeresztesre. A magyar határrendőrség udvarias, de a parancs, az parancs. Nem lehet vízum nélkül felmenni Budapestre. A szegény asszonyka halottápadtan fekszik párnái között és retentő földalmi oamnak. De parancs, az parancs és az operációt nem ögezhetik el Budapestben.

A mentőautó visszafordul, Robog a hepehupás úton, rázódik a nagybeteg és rövidesen műtőasztalra kerül. Az operáció sikerült, de a haza-pona miatt, amelyet a „parancs” és „rendelet” irt elő, mégis nézetesen késelt a műtét. Nincs mentés. Egy 25 éves zsidóasszony meg kellett haljon. Ha nem lett volna zsidó, akkor a rendelkezés nem lett volna oly szigorú vele szemben. De mit lehet tenni? A betegség nem teszi tudomásul, hogy határzárak vannak és mindenféle parancsok.

Ki gondolta volna, hogy a sápadtarcú kis asszonyka, aki soha nem ördéklődött a világpolitika iránt, aki nam is törődhetett vele, mert hiszen mit is kezdhet egy fiatalasszony, akinek férje van, meg drága kis gyermeke, azzal a csunya szóval, meg „politika”. Meg azzal, hogy „vízum”, meg zsidóörvény, meg a filalomfa, hogyha neki van beleszavardása, akkor nem mehet át a határon, mert rossz helyre — zsidó szülőkhöz — született.

A 25 éves asszony már ott oszladozik a pártai temetőben, Sirján dírák. Körülötte egy kétségbeesett anya, meg egy édes hároméves gyermek. Es fenn, a felhők között komor jellek: meghalt egy zsidó asszony, mert...

Ne folytassuk. Egy láncsem a nagy tömegtragédiában. Emberélet? Melynek el kellett pusztulni azon a fronton, ahol egyik oldalon marcona férfiak állnak, a másik oldalon gyermekek, 25 éves sápadt kis asszonyok, 80 éves öregek, bna és vak oltalmazottak, árják és özvegyek. Két front, egyiknél minden eszköz, hatalom, fegyver, rendelet és minden erő. A másikon: egy jaj, meg a sóhaj, meg sírás, meg a kétségbeesés.

1939 frontja. Két világ egymással szemben. Egy kis katonánk elesett. Nem is tudta, hogy ő is frontharcos. Mikorra megtudta — már halott is volt. Megölte egy láthatatlan gránát...

— ROBERT STRICKER ES Dr. DESIDER FRIEDMANN KISZABADULTAK A KONCENTRACIOS TABORBOL. (Bécs). Robert Stricker műszaki tanácsos, az ausztriai cionista mozgalom közismert vezére, aki az Anschluss előtt alelnöke volt a bécsi zsidó hitközségnek és akit az Anschluss idején a bécsi zsidóság többi vezetőivel tartóztatott és koncentrációs táborba vetettek, a napokban kiszabadult a fogságból. Stricker hosszabb ideig volt a buchenwaldi koncentrációs táborban. Bécsi hír szerint rövidesen Palesztinába költözik. Egyidejű jelentés közli, hogy dr Desider Friedmann, a bécsi hitközség volt elnöke, ugyancsak kiszabadult a koncentrációs táborból és a napokban Palesztinába utazik.

Kérveimés Pensió!
Elsőrendű ort. kóser vendéglő és bodega!
Geibstein-nál, București
Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39
Célsó és pontos kiszolgálás!

Ez a zsidó pápa hiteles történelmi valósága...

Wasserstrom Sándor

Az új zsidó népvándorlás nyomában

„A „Népünk” eredeti riportja.

Constanța. Ahogy a prűskölő vonat megáll a constantin állomáson, már hallatszik a tenger moraja. A Fekete-tenger, amelyet nem tudom, miért neveztek el ilyen „sötét”-en. Azért-e, mert vize oly sötéten csillog az éjszakai órákban, vagy talán azért, mert a kelet- és középeurópai zsidóknak minden feketeségbe hajló kilátásban sorsát szimbollizálja. Mintha a sors gunyt ütött volna velünk ezzel is. Nem a napugszara Adria, vagy a délszaki Egei-tenger a menekülés útja, hanem a „fekete” tenger. De mégis minden keserűségünk mellett milyen boldogság, hogy a román kormányzat oly megértő és oly lojális a német-osztrák-magyar és lengyel zsidó menekültek iránt, hogy átvonulást engedélyez számukra és Constantját, az új népvándorlásra kényszerített keleteurópai zsidóság fővárosává kikötőjét, minden emberi szabadság jogával ruházta fel.

Milyen nagy tett is ez, ezen gondolkodom, amikor látom, hogy a kétszázas lengyel csoport halálös csendben száll le a vonatról és rögtön felsorakozik négyes rendekben és elindulnak a tenger felé. Belenyílnak a szivembe. Ime, itt látom magam előtt, amiről annyit írunk és annyit sírtunk... Messzi földről jönnek zsidó testvérek távoli gettókból, nagy városokból, elhagyott, sárbaragadt volyniai falvakból és itt állanak velem együtt a Merea-Neagra-nál, a Fekete tengerrel és mintha beleszóltak volna már a nyomorúságba, mennek halak, szótlanul... sokáig utának nézek... és lassan elnyeli őket az éjszaka. Nem tudom hova mennek, csak később tudom meg, hogy a teherkötő felé mennek, ahol már várja őket az „emigráns” hajó...

Akik a hajógyeget érkeztek, azokat ott várja a fényesen kivilágított „Transylvánia”, a Serviciul Maritim Roman tengerhajózási társaság büszkesége, a 8000 tonnás személyszállító gőzös, amely éjjel két órákor már el is indul a Szentföld felé. Zsebkendőlobogtatás, integetés, ahogy azt már minden tengerőrs indulásánál láthattuk.

A constantin kikötőt a zúgó tenger hajból úgy veszik körül, mint felszigetelt és ha nem volna oly keserű a számé az eddig látottaktól, akkor azt is mondanám, hogy azért is felszigetelt, mert „felsziget” itt van, hogy megpróbáljon ájutni — túl a tengeren, a nagy „Operencián”, amelyről ma nem meséket, hanem rémregényeket lehet írni.

ELINDUL A NAGY HAJÓ...

Lassan bandukolok a csendes utcákon és szállókat keresek. Éjjel 3 óra. Nagyon fáradt vagyok, szobát keresek. Nyáron teli vannak a szállodák nyaralókkal, de most is „szegény” van. Emigráns-szezon. Hatvan szálloda működik a tengerparti kikötőben, de tizen is végig kell látogatassuk, amíg egy kicsiny szobát találók. Órákig járok, amíg nyugvóra térhetek. Eszembe jut Ady verse, „tengerpart, alkony, kis hotelszoba”... tengerpart itt van, alkony már rég volt, talán már nemsokára hejnaidók és minden végyam egy „kis hotelszoba”.

Nem tudok elaludni. Látom magam előtt a sötétevesző alakokat, akik elindultak a nagy ismeretlen felé... és eszembe jutnak azok is, akik a luxusos kabinjaiban épen most adják át magukat a ringató álomnak. Ezek azok, akik odamennek, az új zsidó országba, hogy megnézzék „mit lehet csinálni”. Nem alszom és végiggondolom, hogy ezek a most vízummal kimenő „tökécek” hazajönnek őrös kézzel felé. Mert nem mindegyik megy szívet ki, hanem ceruzával kezükben és kalkulálnak, amikor egy tel-aviv ház előtt állanak meg majd. 2000-es fonttal — nem konvenál... Földet venné... „nem konvenál”. Nem mondom, hogy hübelebalázs módjára csak költsék el a pénzt, de Palesztina ma csak vagy „tökék” igényel, de nagy „T”-vel, ami lei-ben

nem fejezhető ki oly könnyen, vagy erős chalucit kéz-t, amely szintén erős és dolgozni kész... de okik „kalkulálnak”, azoknak nem üzet! Nem, valóban nem lehet ezt ilyen szemmel nézni az új vajudó országot... végül a sok kínzó gondolat után, elalszom.

AZ ELSŐ LÁTOGATÓ.

Ma sem tudom, hogy honnan tudta meg, hogy hol szálltam meg, az a váradi gazdálkodó zsidóember, aki hetek óta van már Constantjában és el akar indulni új életet kezdeni. Egy dusgazdag váradi szállótulajdonos fia, ki éveig élt már külföldön és néhány hónapot Nagyváradon töltött, de nem akart tovább várni és ügyességére jellemző, hogy alig voltam néhány órát a kikötővárosban és már kora reggel fel is keressék.

Mivel már hetek óta itt van, felajánlja, hogy informálni fog utamon, hogy mindent lássak és halljak és én szívesen is fogadom, mert tudom, hogy így többet fogok látni...

Első utam a tengerpartra vezetett, ahol szép sétányok vannak, milyen szép lehet ez nyáron... messzi nézek a tenger felé, csopkodnak a hullámok és gyönyörű szép a színe, de csak messzire opázóld, míg a kikötő körül olyan, mintha barna volna a sok ojaljtól, amelyet a hajók dobnak ki magukból. A tenger szép, de amikor arra gondolok, hogy emigránsok közé megyek, elszorul a szívem. Három héttel ezelőtt mentek át Erdélyen a német, osztrák és burgenlandi menekültek, azonban sejtős, ezek még mindig itt vannak...

LÁTOGATÁS A 134 NEMET-ZSIDÓ MENEKÜLT KÖZÖTT.

A Serviciul Maritim Roman kikötőállomás hatalmas épület szuterinjében helyezték el a német-zsidó menekültek emigráló 134-es csoportját. De akarok menni hozzájuk, de őrtálló katona állja utamat. Megtudom, hogy engedélyt kell kérni. Azonnal el is megyek a kikötőparancsnoksághoz, ahol udvariasan fogadnak és azonnal megkapom az engedélyt a látogatásukra. Hatalmas nagy terem, amely során kőkockákkal van kirakva, de a zúfolt tömeg folyán nem hideg a terem, azonban még ideiglenes fekhelyekkel sem rendelkeznek. Három hete élnek itt a azok boldogok, akik már elmehtek. Husz emigráns elment, 134 még itt van. Amikor odajövök hozzájuk, felismernek és körülállnak, hogy halljanak tőlem valamit és én is halljak tőlük. A lezárt és a külvilágtól teljesen elszigetelt emberek panaszai csendül ki szavukból, hogy még meddig kell várni és ittmaradni ebben a nagy helységben, ahol az ágyat részben a kőkocka és részben kevés cőkőkők-juk helyettesítik. Az egyik sarokban négy-öt urinó képviseli a szakácsnókat, akik nap, mint nap felváltják egymást és főznek az egész tömegnek. Ellemezésük türelhető, hiszen ugy az erdélyi zsidóság, főleg a váradiak ugy ellátták őket, hogy természetben

is két héttig volt ellátásuk, amelyet kiegészített azonban a constantin zsidóság áldozatkészsége, akik nem hagyják el őket és gondjukat viselik az ottlévő emigrálásra felkészült testvéreinknek.

Panaszkodnak, hogy érthetetlen előtük, hogy még mindig nem indulhatnak. Némelyek arra kérnek, hogy intervenírlják, ha netalan emigrálási költségeik nem lett volna teljesen befizetve.

Telefoni érdeklődésemre megtudom, hogy költségek rendezve van és ezután visszamentem hozzájuk, hogy megnyugtassam őket. Közöltem velük, hogy a három nap mulva induló hajóval mennek. Közben azonban — sajnos — sarlachjvárvány tört ki közöttük és ezért 40 napos karantént alkalmaztak, amiért az időközben elment hajókkal nem tudok elmentni. Szomorú sors, de ki tehet erről? Senki, senki, csak a szerencsétlen körülmények, amelyek a zsidók ellen összejátszottak.

PESTI EMIGRÁNSOK...

Akármerre megyek, mindenfelé emigránsokkal találkozom. Nagyrésztük fiatal, erős emberek, akik vidámak lennének, ha nem volna előttük a bizonytalanság. De nem a palesztinai „bizonytalanság”, mert azzal már bátran szembenézhetnek. Hanem, amíg eljutnak odáig, amíg elindul a hajó, az nyugtalanítja őket, ami nagyon érthető és emberi. Bár tudni kell, hogy egy ilyen nagy akció nem mehet ugy, mint azok, akik garanciával rendelkeznek és zsebköbken az angol vízummal, meg a hajógyeget, egy órával előbb érkeznek ide és rögtön indulhatnak is. Ezek a fiúk még idős sem jöttek először-tálya rapiddal. Hanem széna és szalmaközalakon át éjnek idején határőrök szuronyai között szöknek és es ideitök kockázataik, hogy elmehtessenek.

Itt van például egy pesti csoport. Tizenketten vannak. Egy zsidó házmaster jóvoltából annak menzard szobájában laknak együtt. Hiszen együtt is jöttek el Magyarországról, együtt szenvedtek, amíg idejutottak. Legtöbbje drága urigyerek, nem nyomoranyagón felnöttek, hanem rendes iskolát végzett, érettségizett fluk, közöttük egyetlen bnaos kislány is, aki velük megy, megszöjje százaz kenyerüket és oltalmazza őket, mintha anyjuk akarna lenni 12 odahaza síró zsidó anyja helyett. Sajnos, be kell valljuk, hogy a pesti revizionista szervezet nem gondoskodott kellően romániai ellátásukról ugy, hogy dacára a lefizetett 1500 pengőnek, mégis gondokkal, egészen kicsinyes kenyérgondokkal küzdöttek. Ebben az összegben — a jegyzőkönyv szerint — amelyet felvittek és nekem átadtak, benne kellett legyen a Budapesttől egész Palesztináig az összes élelmezési és szállítási költségek. Elmondják panaszukat és annyira együtt érezek velük, hogy oltélem alatt megvendégeltem őket. Napokig ettek költségesre és végül a romániai utcionista szervezet gondoskodott további ellátásukról oly módon, hogy egyénekenként 100 lelt adott nekik neponia.

Időközben, amikor e sorokat írom, már elmentek ezek a fiúk is azokkal az erdélyiekkel együtt, akik körülbelül százan erre az emigrációs hajóra kerültek. (Többek között Nagyváradról tizen és Szalonáról harman, Kolozsvárról, Medgyesről, Marosvásárhelyről, Szalmárról és Szigetről. Elementek azok is, akik a nagyváradi fogházban töltötték ki büntetésüket és a térszadalom segítségével tudtak csak eljutni — Palesztinába.)

A STERIE DALLA & CO HAJÓVÁLLALAT ÉS AZ „EMIGRACIO”.

Sokan átkozzák ezt a görög hajóst. Nem is lehet jésen ok nélkül. Ő az oko annak, hogy több, mint

STOLLWERCK
sel pesszach מדי 7ש csokoládé az ardeali orth. Központi Iroda közvetlen felügyelete alatt gyárva, kapható minden fűszer- és csemege-üzletben. — Egész évi használatra kóser csokoládét gyártunk.
Stollwerck Testvérek r.-t., Braşov

akkor a török birodalom 8 millió lakossal rendelkezett. Ezért akarták, hogy

- a) a franciák veszték el Szíriát a maga 3 millió bensülött arabjával;
b) a zsidók veszték el Palesztinát, Transjordániával, amely egy millió arab lakosságot jelent;
c) a törökök a moszuli petróleumot 500 ezer lakossal és
d) Hedzsasz is hozzá tartozzon 1 és fél millió lakosával.

Ebből az egész törvből csak kettő valósult meg. A Moszul-vidéket egyesítették és elválasztották Transjordániától Palesztinától (összesen 500.000 lakosa van Transjordániának.) Ezt az illuziót kergetik most is Londonban a kerekasztal-konferencián és azt hiszik, valamilyen módon mégis végrehajthatják a tervet és megvalósul a föderáció. Valamilyen más módon, mint akarták, de Egyiptommal és Ibn Saud-dal együtt még Yement is hozzáveszik — egy nagyhatalommá képezik.

Arról álmognak, hogy a franciák is ott-hagyják Szíriát és a következő államszövetséget képeznek el:

- 1. Irak kerek 3 millió lakosával, ebből 2 millió arab, 2. Palesztina másfélmillió, ebből 1 millió arab, Transjordánia 500.000 arab, 4. Szíria 2 millió arab lakosa, 5. Libanon 900.000 arab, 6. Saudi Arabia 2,50 millió arabjával, 7. Yementnek másfélmillió arab lakosa van és nyolcadik Egyiptom 16 millió lakossal. Összesen 27,7 millió lakossal, amelyből 25,5 millió arab, vagy arabul beszélő bensülött. Ez az államszövetség nemcsak a törökök, hanem az olaszok ellen is fel tudná venni a harcot.

EGYETLEN KIUT — A ZSIDÓ HADSEREG.

Az első pillanatra helyesnek látszik az a fenti felállítás, ha nem állapítanánk meg, hogy ha leonjuk az afrikai Egyiptomot, amely távol van, az egész államszövetség alig tízmillió lakossal rendelkezik. És hogy Yement a Szeztől több ezer kilométernyi távol-ságra van és hogy a török birodalomnak nem 8 millió lakosa van, mint hitték 1919-ben, hanem 18 millió. Az egész konstrukció örül tervezés és fikció. Mert sem a törökök, sem az olaszok ellen nem lehet egy ilyen föderációt létrehozni. Nem tudnak megvédeni sem a törökök, sem az olaszok ellen azt az Irakot, vagy Szíriát, mégha a franciák ott is hagy-nák a szir partvidéket és elárulnák az angolok végleg a zsidók Palesztina tervét. Három török hadtest néhány nap alatt megszáll-hatja Bagdadot és Damaszkuszt. Az olaszok gerjéről is be széljünk.

CSAK EGY MEGOLDÁS.

Angliának csak egyetlen egy egészséges védelmi eszköze lehet, ha felállítanak egy zsidó hadsereget Palesztinában. Három millió zsidó kell lakjon Palesztinában, amelyek egy 400.000 főnyi hadserege volna. — ez az egyetlen megoldás biztosítaná a Szeez-csator-nát és az angolok stratégiai biztonságát. Ha nem ezt követik, az angolok beszűkbe ro-hannak...

— LENGYELORSZÁGI ÍRÓK ÉS UJ-SÁGIROK TILTAKOZÁSA A GETTÓPA-DOK ELLEN. (Varsó.) A lengyelországi zsidó írók és újságírók szövetsége nyilatko-zatot tettek közzé, amelyben tiltakoznak a lengyel egyetemeken bevezetett gettó-rendelet ellen, amelyek az a célja, hogy meg-alazza a zsidó diákok emberi méltóságát. Tiltakoznak továbbá mindazon kísérletek ellen, amelyek a zsidó diákok terrorizálásá-ra és jogainak elrablására irányulnak. A zsidó diákok harca az egyetemeken való egyenjogúságról — mondja a tiltakozó nyil-atkozat — integrális része annak a küzde-lemnek, amelyet a lengyelországi zsidó nép-tömegek folytatnak emberi és politikai jog-áikért. A zsidó írók és újságírók teljes mértékben szolidárisak ezzel a harccal.

„Nem az utlevél, hanem az ember határoz”

Belgium legkiválóbb tudósai csoporto-sulnak a „Cercle des Alumnis de la Fonda-tion Universitaire” köré, amely nemrégiben bankettet rendezett prof. Otto Léwy tiszte-letére, aki 1936-ban megkapta a Nobel-di-jat és Szentgyörgyi szegédi professzor tisz-teletére, aki 1937-ben nyerte meg a Nobel-di-ját.

Jean Williems, a belga nemzeti tuda-mányos kutatások egyesületének igazgatója közölte, hogy az ártatórvények miatt prof. Léwyt eltávolították a gráci egyetemről és meghívták a brüsszeli egyetem katedrájára.

Ezután Szentgyörgyi tanár emelkedett szószárra és klasszikusan szép szavakat inté-zett tudóstársaihoz és Léwy professzorhoz. Azt mondatta többek között, hogy „nem ut-levél, hanem az ember határoz és hogy a nyelv és faj változik, de az emberi szellem értéke örök”. Epen ezért Léwy professzort tiszteli az egész művelt világ, mert az em-beri szellemek és tudományos haladásnak bajnokai.

Szentgyörgyi professzor ezzel ítéletet

mondott a magyar közélet fölött is. Az em-ber határoz csupán — mondotta a Nobel-díjas magyar tudós, aki érti és tudja, mit jelent a tudományos világban „az ember”. Hogy a molekulák és atomok világában, ahol képletek vannak, eredmények, új korszakos meglátások és nemzedékekre kiható ered-mények, ott nagyon mindegy, hogy ki hajol a lombik felé. És ha csak tíz tudós lesz a vilá-gon zsidó, lehetséges, hogy ez a kiválasz-tott tíz többet fog alkotni, mint százezer más, aki fajmúltján alapján lett a tudományos élet egyik „korifeusa”. Szentgyörgyi professzor világlátót, humanusan és emelkedett szel-lemlében gondolkozó férfit, aki nem is mond-hat mást, mint amit mondott.

Hogy is áll a Bibliában Szodoma és Gomorrha pusztulásánál? Talán, ha van tíz ember, akkor nem pusztítottam volna el a bűnök városát — mondotta az Ur. Egy már van: Szentgyörgyi professzor. De akad tíz is, száz és ezer is. Csak mulsion el a mámor, a „faj és vér” mámore, megmaradnak a na-gyok, a Szentgyörgyiek és azok kevesen, akik még vannak...

A „következetes” Mussolini

Nem tudjuk az objektivitás látszatát sem keltetni, ha Mussoliniról van szó. Nem pedig azért, mert a végletekig asszimilált olasz zsidóság kapta meg a legnagyobb csa-piást, ami zsidókat érhetett, a spanyol kiűzés óta. Már számtalanszor megírtuk, hogy mi-lyen és mennyire „olasz” volt ez a zsidó-ság és most kuriózitásként közöljük, hogy csak egy esztendővel ezelőtt is, miképen nyilatkozott Mussolini a zsidókról.

Egy éve annak, hogy a következőket mondta szószó szerint: — Nálunk teljesen hiányzik és ismeret-len gyakorlati szempontból, úgy a külső, mint a belső megkülönböztetés zsidó és nem zsidó között. Hosszu-hosszu évszázadok óta teljes mértékben kivesszi részét a zsidóság úgy a politikai, mint a művészeti és tuda-mányos életben is. Olaszországban nincs zsidó probléma. Nem is lehet. Mert mihelyt olyan igaztási kísérletek észlelünk, amelyek kisebbségeink ellen irányulnak, azokat nyomban csirákjukban elfojtjuk. A napokban beszéltem a római főrabbi-val, amelynek során egyértelműleg állapítottuk meg, hogy az olasz nép és a zsidó nép ideáljai teljesen azonosak.

Ezt mondotta Mussolini egy esztendővel ezelőtt. És mert amit egy diktátor, egy ilyen egészen nagystíliú diktátor egyszer kimond, azt szent és „örök igazság”, ezért változást nem szenvedhet.

Azaz hogy: A zsidó távirati iroda jelentése szerint: — ... az olasz minisztertanács rendeletét adott ki, amely szerint zsidófajuk tulajdo-nában legfeljebb 5000 líra értékű földtulaj-don és 20.000 líra értékű ház lehet. Az ezen-felüli vagyont az állam kisajátítja és kisajá-títja azokat a zsidó vállalatokat, amelyek száznál több alkalmazottat foglalkoztatnak. Így beszél és így cselekszik egy Musso-lini. Akik még eddig valamilyen egészen kis szimpátiával kezelték az olaszok „héroszát” azok vágják ki ezt a kis cikket, tegyék el tárcájukba és amikor Olaszországból akar-nak rendelni árut, vagy oda akarnak utazni „pihenni”, akkor vegyék elő és gondoljanak a szerencsétlen olasz zsidókra, meg azokra, akiknek most el kell hagyni Itália területét, mert egy retentő bűnnel jöttek a világra: zsidóknak születtek.

— 132 UTÓD KISÉRTE UTOLSÓ UT-JARA A 123 ÉVES ÖST. 123 éves korában meghalt Varsóban Eszter Finkelstein asz szony. Utolsó útjára 132 gyermek, unoka, dédunoka és ükunoka kísérte el. Radzimin városában temették el a matróntát és amikor a gyászmenet a város határához érkezett, an-nak egész zsidó lakossága fogadta. A gyász-menetben volt az elhunyt matróna barátón-je, a 116 éves Sarah Sabbatsohn is.

Advertisement for OKAVA Cigarettes. Text: 'Ime a borítólapenge, amely Őnt teljesen kielégíti OKAVA Cigarettes'. Includes an image of a cigarette pack and a list of distributors in various cities like Timisoara, Oradea, Cluj, Arad, and Bragov.

Zsidó élet Novisadon

A szokásos Adár 7-iki ünnepséget benő-séges keretek között rendezte meg a novisadi Chevra Kadischa elnöksége. 150 terítékes Melave-Málke folyt le a Cionista Dom nagy-teremben, amelyen a város zsidó előkelőségei vettek részt. Először Kohn I. Josip báni ta-rácsos, a Chevra elnöke üdvözölte a szép számban megjelent tagokat és vendégeket, méltatva a nap jelentőségét. Utána dr. Tibor Dezider, a Chevra alelnöke tartott mélyen-szántó beszédet. Dr. Kiss Henrik főrabbi ál-dást kér a megjelentekre és megható szava-kban parantálja el az év nagy halottait, akik-nek munkáját példaképpen állítja oda min-den igaz zsidó elé. Dr. Kerényi Stevan orvos az újonnan felvett tagok nevében igéri, hogy a tradíciókhoz hiven igyekezni fognak min-den erővel szolgálni a szent ügyet és jöte-konyságot. Klein Armin, a hitközség főjegyző-je szellemes beszédben összegezte a Chevra célkitűzéseit. Végezetül újból Kohn I. Josip elnök emelkedett szószárra és elítette Petar királyt és a királyi családot, akik áldásos te-vékenységüknek a juozsláv zsidóság sokat köszönhet. Pleischmann és Bernstein kánto-rosok szolgáltatták az egész estét betöltő em-elkedett hangulatot az énekszámokat. Az ösz-szes jelenlévők egy felejtethetlen est emléké-vel távoztak a Chevra Kadischa ünnepség-éről.

A novisadi zsidó hitközség, a dunai bán-ság és zsidó központja dr. Lusztig Ferdinand elnök kiváló és eredményes vezetése alatt fejlő-dik nagyvát. E nagybíró hitközség évek hoszu-sora óta a vallás, jötekonyság és nevelés terén példás eredményeket ért el. Dr. Lusztig Ferdinand, aki közel egy évtizede áll már a hitközség élén, méltán érdemelte ki páratlan ügyszeretete és lelkes, áldozatkész munkája folytán az egész hitközség becsületét és tisz-teletét.

Ha csak rövid pillantást vetünk a novi-sadi zsidó hitközség műemlékeire, akkor is fogalmat alkothatunk, milyen nagy vállalko-sítási és kulturmissziót végz a község.

A Kralja Petra II. uccában egyrés mel-lett emelkednek a méretekben monumentális díszes szinagóga és kétemeletes zsidó iskola-épület. Szemben az iskolaépülettel emelkedik a hitközségi alkalmazottak kétemeletes szék-lőháza, amely a hitközség példás szociális gon-doskodásáról tanuskodik.

A templom udvarán van a rituális-fürdő, amely a legkényesebb igényeket is kielégíti. Ugyanitt találjuk a szárnyasvághid épüle-tét, amely a higiénia minden követelménye-nek megfelelően szolgálja a rituálekant két sóchéd-ibódeket vallásos munkája mellett.

Most, a legutóbbi időben fejezték be a fővárosi méretekkel is tulzanyuló, két uccára nyúló aggok és ároák menházának építkezé-sét. A hatalmas méretű intézményben oth-onra lehet a tehetetlen aggok és nevelést kapnak az apátlan-anyságtan zsidó gyerme-kek. A vezetőség részéről most kezdeménye-zés történt, hogy a külföldi, főként német ár-vak elhelyezés is lehetséges legyen a menház keretében és ebben az irányban már megtet-ték a szükséges lépéseket az illetékes ténye-zőknel.

A templommal párhuzamos uccában emelkedik a Cionista Dóm, az M.C.O. díszes

Advertisement for Dieterrmann Vilmosnál. Text: 'Izleles jó kóser házikoszt kapható Dieterrmann Vilmosnál TIM.SOARA IV, Spl. Tudor Vladimirescu 24. Figyelmes Utazóknak megfieő kiszolgálás! kedvezmény'.

székháza, amelyet zsidó kulturpalotának is neveznek. Itt tartják összejöveteleiket az ösz-szes zsidó intézmények. Itt vannak a WIZO irodái is. Az emeleten a hitközségi és Chevra irodák, a földszinten szépen berendezett könyvtár és tornaterem. Az ifjuság szellemi és testi nevelésére egyaránt nagy gondot fordít a hitközség.

Jellemző a novisadi hitközség emelkedett és igazán zsidó gondolkodására, hogy az alig néhány taggal rendelkező orth. gyülekezete-nek havi ezer dinár szubvenciót ad, hogy maguk részére egy külön imaházat tarthassa-nak fenn és saktéri alkalmazhassanak. A hit-község tulajdonát képező mikvót pedig teljes rendelkezésükre bocsátotta, hogy ezt a legorthodoxabb rituálek szertint kezeljék. Így még a hitközség alkalmazottai is fizetnek a mikvél használatáért. Erdekes, hogy e nagy-kozó kedvezményezettek dacára, az ortodoxok separtárai akarják magukat a nagy hitkö-zségiérl.

Mint ahogy a hitközség teljes mértékben biztosítja a legextrémebb ortodoxok vallási kielését egész Novisadon, érthetőennek ta-lálják a különvándási törekvéseket. A hatósá-gok sem nézik jó szemmel a novisadi hitkö-zségben támogatott mesterséges ellentétet, amelyek egyébként is a siker reménye nélkül startolnak, mert semmi kilátás nincs arra, hogy Alkalay grandrabbi, akéhez az ügy végső fokán való elbírálása tartozik, engedé-lyezné a különvándást.

Szépen látogatott estét rendeztek a novi-sadi Ujcionisták a Cionista Dóm előadóter-mében. Az elnök üdvözölte a megjelenteket, majd közölte László Ljudovit igazgatót, aki röviddel ezelőtt ért vissza Budapestről és Jéri, hogy szíjmonjon be tapasztalatairól.

Közvetlen formában, de rendkívül érde-kesen ismertette László Ljudovit, a Dun-gyidorsági művek igazgatója a magyarországi zsidótörvény alapján keletkezett helyzetet. Számszerű adatokat idézett, amelyek igazol-ják a gazdasági élet hanyatlását. Beszámolt a magyarországi cionista céletről és különösen kiemelte a Betár helyzetét. A Betár szer-vezet nagy fejlődésnek indult, főként, mert ez szervezi a kivándorlási lehetőségeket. A ki-vándorlók nagyszámban igyekeznek felvételt magukat a Betárhozhoz. Sőt, az a különös helyzet is megfordult, hogy 60-70 éves sza-kulás emberek is kérik a Betárk táborában való felbőltüket abban a reményben, hogy a szervezet által talán kiáncdorolhatnak. — Az előadó egyébként bejelentette, hogy a közeli hetekben Romániába is eljön tanulmányuira.

Néhány szímfolt a novisadi zsidóság éle-téből. Itt akadálytalanul megvilátozhat a zsidóság kulturális, vallási és gazdasági tevé-kenysége, amely meg is látszik a példásan fejlődő novisadi zsidóság nyugodt és kiegye-n-súlyozott életén. (R. S.)

— Közgyűlést tart Bukarestben az Uj Cionista Szervezet erdélyi tagozata. Az Uj Cionista Szervezet bukaresti csoportja 1939 március 12-én, vasarnap délelőtt 10 óra-koztisztújító közgyűlést tart. A közgyűlés az országos szervezet helyiségében, str. Ol-ten 16 sz. alatt fog lefolyni. Alig néhány hónapi működés után a Bukarestben élő erdélyiek olyan hatalmas érdeklődéssel fordultak az Uj-cionista eszme felé, hogy egyre újabb és újabb elemek léptek be a csoportba. Ma már elengedhetlenül szük-ségessé vált ezen új elemek bekapcsolása. A munka szélesebb körben való terjesztése érdekében ül össze a március 12-iki köz-gyűlés. A közgyűlés révén új lendületet fog nyerni az erdélyiek körében az ucionista mozgalom, amely a zsidó élet reális szük-ségletének a kielégítését tűzte ki céljául és valósítja meg.

MEGALAKULT AZ UJCIONISTA HELYI-CSOPORTI SZEBENBEN, SALONIAN ÉS ICLODON.

Sibiuban február 26-án, vasárnap dél-után megalakult az ucionista szervezet helyi-csoportja. Elías Sándor az első felszólalo, aki fegyelmre hívta fel az ifjuságot és in-dítványozta, hogy a közgyűlés egyhangulag válassza elnöknek dr. Elías Mór újpölet. Nagy lelkesedéssel fogadták az új elnököt, aki Betár Jumi-nak adta meg a szót, aki régi harcosa a revizionista eszmének. Vázlatos-résletesen a londoni konferencia hibáit és azt a céltudatos munkát, amit az ucionista szer-vezet végez Jabotinsky vezetésével. Nagy tapsal fogadott beszéd után, dr. Elías Mór elnök arra kérte a megjelenteket, hogy minél több-ten iratkozzanak be az új szervezetbe, aminek sokan eleget is tettek. (J. S.)

Salontán, ebben az életk határmenti vá-roskában is nagy lelkesedéssel alakult meg az ucionista helyi-csoport. Az erdélyrezi köz-pontot a nagyváradi kiküldötték képviselték. Farkas Ferenc szervező főtitkár és Vass En-dre KTCH. főbiztos. A gyűlés befejezésével megalakult a vezetőség, amely a következő tagokból áll: Farkas Kálmán elnök, Glück Dénes titkár és KTH. biztos, Schwab Sándor, Mezei József, Stein László, Kálmán László, Guttman Tibor, Meudelovits Moise, Katz Ferenc, Herz Vilmos, Rosenkrantz Zoltán, Rosenkrantz Márton, Orosz Márton. Az új helyi-csoport erős aktivitásba kezd.

Iclodon február 21-én alakult meg a helyi-csoport a kolozsvári kiküldötték jelenlé-tében. Truhátr elűji vezetőségi tag ingyen rendelkezésre bocsátott autóján mentek ki a kiküldöttek. Stein Mose titkár nagyobb elő-adás keretében ismertette az ucionista szer-vezet célkitűzéseit. Meister és Streul betárk is lelkesítő beszédeket tartottak a elűji Betár megbízásából. Elnök lett Lázár Menyheri, pénztáros Rosenfeld Bencion, titkár Hersch-kovits Béni, vezetőségi tagok Lázár Dezső, Leb Béla és Binderweiss Adolf.

NAGYSIKERŰ TRUMPELDOR ÜNNEPÉLY ODORHEIUN ES TG-MURESEN.

Adár 11-én, szerdán este rendezte nagy-sikerű emlékünnepejét Trumpektor emlé-kére az odorheuni helyi csoport. A Király-himnusz után Klein Herman elnök megnyitja az ünnepélyt, majd Citron Herman ügyve-zető elnök szép beszédben méltatta Trumpektor emléket. Guttman Becael mélfáked, El mole rachimim-ot recitált, majd jiddis nyelven beszélt. Farkas Ferenc központi főtitkár lel-kesítő beszéde után emlékeltek a Hatikvát. Az odorheuni szervezet 80 taggal működik.

Néhány héttel ezelőtt alakult meg a Brit Trumpektor helyi-csoportja Marosvásár-helyen és máris nagyszemű gyászünnepelet rendeztek Trumpektor emlékére. Március 2-án este tartották az ünnepséget a zsidó kulturház nagytermében, ilyen nagyszemű ucionista megneműülés már rég nem volt Ma-rosvásárhelyen. A Királyhimnusz után egy csodálatos lelkesítő induló esendült fel, majd Weisz betarvezető mondotta el lelkesítő beszé-dét s „El mole rachimim-ot recitált. Kohn Jó-zsef ünnepi beszéde Trumpektorról szólt, em-lékeknek áldozott, emlékeztette a meghatót hallgatóságot, hogy utolsó szavai a következők voltak: „Jó meghalni a hazáért!” Záróbeszé-det Farkas Ferenc központi titkár tartott és vázolta az ucionista szervezet célkitűzéseit. A tervet zsufofalgó megfőltette a község, amely a lelkesítő beszédek hatása alatt töme-gesen lépett be a szervezetbe. A nagyszerű emlékünnepelet körüli lelkesítés oroszlán-erde Vass Alberté, aki régi lelkes híve az u-j-cionista ideológiának.

ALLAMI SORSJÁTÉK

ORADEA
BULEV. FERDINAND N°3

A tavasz jövevényével
GHEORGHE STANOIU
 MEGINT ÚJ MILLIOMOSOKAT CSINÁL

ORADEA
BULEV. FERDINAND N°3

Hétéről
 kétre

Prága. — A prágai kormány törvényrendelet útján jóváhagyta a csehországi költségvetési terveit. Negyvenkilenc millió csehszlovákia kultuszügyi költségvetés és ebből összesen 685 ezer csehszlovákia van előirányozva a zsidó hitközségek számára. — A Prágában beültették a hatóságok a rituális végást. A prágai végőhidak igazgatóság elhatározta ugyanis, hogy megállítsa a zsidó mészárosok belépését a végőhidakra és ezt a határozatot a zsidó hitközség elnökségének is tudomására hozták. Csütörtök óta nincs köser hus Prágában. — A csehszlovák hadügyminisztérium felszólította a hadsereg kötelékében lévő aktív zsidó tisztakat, hogy kérjék nyugdíjaztatásukat. Néhány zsidó tiszt, akik a vezérkarhoz tartoznak, megkapta a nyugdíjazást anélkül, hogy azt kérte volna. Közülük van Franz Langer őrnagy, az ismert költő, akinek drámáit az összes nagy európai színpadokon játszották.

Varsó. — A varsói műegyetemről, amely zsidó alapítványnak, Wawelbergnek nevet viselt, végleges érvénytelenséggel kizárták 45 zsidó diákot. A 45 diák egyenlő emlékiratot intézett a közoktatásügyi miniszterhez, amelyben tiltakoztak a gettópadok bevezetése ellen és kijelentik, hogy nem fognak engedelmessé válni ezen megfélemlítő rendelkezések. A memorandumot a közoktatásügyi miniszter a főiskola rektorához továbbította véleményezés végett. A rektor ezen az alapon rendelte el a memorandum 45 aláírójának kizárását.

Budapest. — Mint ismeretes, Magyarország és Csehszlovákia között a bécsi döntéshozatal alapján megkezdődött a zsidó eltelepítés kérdése. Az egyezmény értelmében csehek, szlovákok és ruszinok optálhatnak Csehszlovákiára, a zsidók optálási jogáról azonban nem tesz említést az egyezmény.

Róma. — A jeruzsálemi szefárd zsidók küldöttsége, amely Rhodosban járt, hogy megvizsgálja az ott élő háromezer szefárd zsidó helyzetét, visszatért most Palesztinába. A delegáció tagjai távirati értesítést kapnak a rhodosi zsidóktól, hogy a sziget elhagyására megállapított határidőt március 12-től április 15-ig hosszabbították meg az olasz hatóságok.

Kownó. — Skoigiris litván mezőgazdasági miniszter beszédet tartott a kereskedők kongresszusán, amelyben élesen kikelt az antiszemita agitáció és különösen a zsidóellenes bojkott mozgalom ellen. A kormány — mondta a miniszter — nem fogja tűrni, hogy Litvániaiban leutánozzák más államok példáját, nem fogja megengedni, hogy a zsidókat kizsárolják a kereskedelemről. Csak tisztá és törvényes keretek között mozgó üzleti konkurrenciát engedélyez a kormány.

Jeruzsálem. — Dr. Abraham Katzelson, a palesztinai Zsidó Nemzeti Tanács tagja egyik beszédében kijelentette, hogy bizik abban, miszerint a közel hónapokban ötezer németországi zsidó gyermek bevándorlását fogja engedélyezni a kormány.

Berlin. — A lengyel távirati iroda jelent Berlinből, hogy többszáz zsidó asszony és gyermek, akiknek férjeit, illetve apáit az októberi kizsárolások során kiűzték Németországból és a határra toloncolták, most felszólítást kaptak a Gestapótól, hogy haladéktalanul hagyják el Németországot, mert különben kényszeríteni fogják őket erre. Miután a legtöbb lengyel állampolgár, akinek állampolgárságát azonban törölték, a lengyel hatóságok különleges engedélye nélkül nem fognak tudni visszatérni Lengyelországba sem.

— A MIZRACHI ÉS AZ AGUDA KÖZÖS FRONTBA TOMORÚL PALESZTINA SZOLGÁLATÁBAN. (London). A Mizrachi és az Agudasz Jisrael világszervezetek között megkezdődött a londoni Palesztina-konferencia kapcsán, amelyen tudvalevően mindkét szervezet vezetői részt vettek. A megkezdés a két szervezetnek a palesztinai építómunkában való összefogását irányozza elő. Az egyezmény megkötése után rabbi Meir Berlin, a Mizrachi világszervezet elnöke és Jakob Rosenheim, az Agudasz Jisrael elnöke, közös manifesztumot bocsátottak ki a „zsidó néphez.” A kiáltvány többek között a következőket mondja: Ebben a kritikus időben, amidőn döntő fázisba jutott a zsidó nép sorsa és amidőn a mi hazánk minden zsidó számára rendkívül nagy fontosságú tényezővé vált, — ezekben a napokban, amidőn a szentföldön élő jüdus zárt egységben és bátor elszántsággal védi a pozícióját és ebben a védelemben az önfeláldozásnak és bátorságnak csodálatos példáját mutatta, — mi annak a két világszervezetnek a reprezentánsai, amelynek alapját a szentírás és a megszentelt zsidó hagyományok alkotják, elhatározzuk, hogy a fenyegető veszedelmekre való tekintettel egyesítjük erőinket a tóra és a hagyományok befolyásának erősítésére, minden alkotó erőfeszítésben, amely a szent földön történik, ma és ezután mindig. A Mizrachi és az Aguda reprezentánsaiból közös bizottság fog alakulni, amelynek személyi összetételét rövidesen közölni fogjuk.

— **ELJEGYZÉS.** — Mittelmann Magdust Oradea, Mittelmann Jakab, a Mizrachi erdélyi részli központja elnökének leányát eljegyezte Porgesz Jenő Oradea (Hida).

— **BUKARESTI GYAR** víz, gáz és gőz armatura gyártásban nagy gyakorlatat rendelkező üzemvezetőt keres. Referenciák és cím a kiadóhivatalba „ARMATURA” jelige alatt kérik.

— **AZ UTOLSÓ NÉMET VAGYONDEZSMA: ELVESZIK A ZSIDOK ÉKSZERÉIT ÉS ÉRTEKTÁRGYAIT.** A német kormány legutóbbi rendelete szerint az összes német illetőségű és hontalan zsidók két héten belül be kell szolgáltatniuk arany, ezüst és platina ékszereiket és ékköveiket. A besolgáltatásnál joguk van bizonyos kártérítésre a birodalmi gazdasági minisztérium utasításai alapján. Ez a rendelet a németországi zsidó vagyonok utolsó maradványának elkobzását jelenti, miután az erőszakos árjásítások és a milliárdos vagyondézsmák oly mély nyomorba taszították a németországi zsidókat, amire eddig nem volt példa. Sok család számára a megmaradt ékszerek jelentették az egyetlen vagyont. Nem kétséges az sem, hogy a birodalmi gazdasági minisztérium utasításai jóval a valódi értéken alul fogják felbecsülni a beszolgáltatott értéktárgyakat. A részleteket aranzelve, hogy egyáltalán kaptak-e készpénzt az értéktárgyakért, vagy pedig adótarozás törlesztése fejében, vagy más adósság fedezése címén fogják-e elkönyvelni az ékszereket, még nem ismeretesek.

BUN DE IMPRIMAT.
 „GRAFICA”, ORADEA

NAGY EGYETÉRTÉS TEL-AVIVBAN.

Egy tel-avivi zsidó rendőr közszolgálati miatt elfog két revizionistát és két histadrutistát. Beviszi őket a rendőrségre, de amíg a jelentést leadja, addig kinnhagyja őket várni az ajtó előtt. A rendőrszót rászól a rendőrré, hogy miért hagyja kinn őket, hiszen megszökhetnek. Mosolyogva legyint a rendőr:

— Hogy ezek megszökhetnek? Hiszen ugyaraguznak egymásra, hogy nem engedni egyik a másikat szökné...

#

EGY NÉMET ZSIDÓ „PÖTLÉKOS” ÖNGYILKOSSÁGA.

Egy berlini zsidó nagyon elkészeredett és meg akar válni az életől. Első bántatában elment egy patkába és mérget vett. Erős patkánymérget. De nem történt semmi baja. Pötlék volt — életben maradt.

Ezután elment a zsinagógába és kötelet vett. Felakasztotta magát. De leestett a kötérlől. Mert a kötélt is — pötlék volt.

Végül már annyira elkészeredett, hogy odament egy rohamosztághoz és a fülébe ordította, hogy „Le a náci zsinagógát!” Így remélt megszabadulni az életétől. De a rohamosztághoz félrehívta és halkán a fülébe súgta:

— Ne lármázzon, menjen dolgára. A rohamosztághoz is „pötlék” volt.

Erre a szegény zsidó még jobban nekikeseredett. Da ha már három öngyilkossági kísérlet nem sikerült, mit volt mit tenni, bement egy vendéglőbe és kért egy adag húst.

Megette és egy órára rá meghalt.

A hus is pötlék volt...

(Legérdekesebb, hogy amikor ezt a viccet egy berlini komikus elmondta, ezért koncentrációs táborba vitték.)

#

MÉG EGY PÖTLÉK VICC.

Egy berlini étterembe bejön az egyik vendég és kérdezi, mi van ebédre.

— Ennivaló ugyan nincsen, de minden étel helyett valami pötlékekkel szolgálhatunk. Mi lehet ez a pötlék?

— Előétel helyett — a „Völkischer Beobachter”-t olvashatja.

— Leves helyett — egy szívart.

Hús helyett — megkötözzék a cipőjét.

— Kompót helyett — készkeres telefonálhat ötlik.

#

MILYEN NYELVET KELL TANULNI BUDAPESTEN.

A tanító megkérdezi a budapesti zsidó iskolában: — Jákabka, ti milyen idegen nyelvet tanultok otthon?

— Mi angolul tanulunk tanító bácsi.

— És ti, Samuka?

— Mi spanyolul tanulunk tanító bácsi.

— Na és ti Majkika?

— Tanító bácsi, mi szegények vagyunk, nincs pénzünk kivándorlásra és itt kell maradnunk Pesten. Mi németül tanulunk.

#

EGY ÉHÉS EMBER ROSSZUL LESZ.

Berlinben az egyik éhező német rosszul lesz. Valaki meglátja és elküldi kiáltani.

— Két ember fogja és egy adjon neki enni.

Az összerogyott ember halk, elhaló hangon azt mondja:

— Elég, ha egy ember fog és inkább kettő adjon enni...

